

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

45 Luther[us] no[n]du[m] euicto q[uo]d assumpserat incipit an[te]
te[m]pus probare omniu[m] re[rum] necessitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

quare hærent, Aut si cædunt, uel uel maiore alterius
us rei cōmodo cædunt, nūq̄ libere cædunt, Si autē affe
cti nō sunt, sinūt ire & fieri, q̄cunq; eunt & fiunt.
45 Rursus ex altera pte, si deus in nobis opat̄
mutata & blāde assibilata p̄ sp̄m dei uolūtās, iterū
mera lubētia & pronitate ac sponte sua uult & fa
cit, nō coacte, ut nullis cōtrarijs mutari in aliū pos
sit, ne portis quidē inferi uinci aut cogi, sed pergit
uolēdo & lubendo & amādo bonū, sicut antea uō
luit & lubuit & amauit malū. Quod iterū probat
exp̄ientia, q̄ inuicti & cōstantes sint uiri sancti, dū
p̄ uim ad alia cogunt, ut magis inde irritētur ad
uolēdū, sicut ignis a uēto magis inflāmat̄ q̄ extin
guīt, ut nec hic sit ulla libertas uel liberæ arb. alio
sele uertēdi, aut aliud uolēdi, donec durat spūs &
grā dei in hoīe. Sūma, si sub deo huius seculi su
mus, sine ope & spū dei ueri, captiui tenemur ad
ipsius uolūtātē, ut Paulus ad Timotheon dicit, ut
nō possimus uelle, nisi qd̄ ipse uelit, Ipse em̄ fortis
est ille armatus, q̄ atriū suū sic seruat, ut i pace sint
q̄s possidet, ne ullū motū aut sensum cōtra eū cō
citent, alioq; regnū Satanæ in se diuisum, nō stare
qd̄ tñ Chrūs affirmat stare, idq; facimus uolentes
& lubētes, pronatura uolūtatis, q̄ si cogeret, uol
luntas nō eēt, Nā coactio, potius est (ut sic dicam)
Noluntas. Si autē fortior supueniat, & illo uicto,
nos rapiat in spoliū suū, rursus p̄ sp̄m eius serui &
captiui sumus (q̄ tñ regia libertas est) ut uelim⁹ &
faciamus lubentes q̄ ipse uelit. Sic hūana uolūtās
in medio posita est, ceu iumentū, si insederit deus,
uult & uadit, q̄ uult deus, ut Psal. dicit, Fact⁹ sum
sicut iumentū & ego semp tecū. Si insederit satan
uult

uult & uadit, q̄ uult Satan, nec est in eius arbitrio,
ad utrū seſſorē currere aut eū q̄rere, sed ipsi seſſo-
res certant ob ipsum obtinendū & possidendum.

47 Quid si ex tuis ipsius uerbis, q̄bus liberū
arb. asseris, proba uero, nullū eē liberū arb. ut cons-
uincā, te imprudenter negare, q̄ tāta prudētia cona-
ris affirmare, plane nisi hoc fecero, iuro, ut reuoca-
ta sint oīa, q̄ cōtra te hoc toto libello scribo, & cō-
firmata, q̄ cōtra me tua Diatribe tū asserit tū q̄-
rit: Tu liberi ar. uim, modiculā & talē facis, q̄ cis-
tra grām dei, prorsus sit inefficax, Nōne agnoscis
Iā quero & peto, si gratia dei desit aut separetur
ab illa ui modicula, q̄d ipsa faciet? Inefficax (ingis)
est & nihil facit boni, Ergo nō faciet, q̄d deus aut
gratia eius uolet, Siquidē grā; dei separatā ab ea
iā posuimus, Quod uero grā dei nō facit, bonū nō
est, Quare sequit, lib. arb. sine grā dei prorsus nō
liberū, sed immutabilr captiuū & seruū esse malī,
cū nō possit uertere se solo ad bonū. Hoc stāte, do-
no tibi, ut uim lib. arb. nō mō facias modiculam,
fac eā angelicā, fac (si potes) plane diuinā, si adiece-
ris tñ hanc illætabilē appēdicē, ut citra grām dei,
iefficacē dicas, mox ademeris illi oēm uim. Quid
est uis inefficax, nisi plane nulla uis? Itaq; dicere,
liberū arb. eē, & habere uim quidē, sed inefficacē,
est id, q̄d Sophistæ uocant oppositū in adie&o, ac
si dicas liberū arb. est, q̄d liberū nō est Sicut, si ignē
frigidū & terrā calidam dixeris, Habet sane ignis
uim caloris, uel infernalis, si nō ardet neq; urit, fri-
get uero & frigefacit, ne ignis quidē, multo min⁹
calidus mihi dicet, nisi pietū aut fictū ignē uolue-
ris habere, At si uim liberi arb. eā diceremus, qua
homo